

Vergaderjaar 2024–2025

31 289

Voortgezet Onderwijs

Nr. 593

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 oktober 2024

Iedere leerling in het basis en voortgezet onderwijs moet goed leren lezen, schrijven en rekenen. De beheersing van deze basisvaardigheden is een voorwaarde voor schoolsucces en om goed te kunnen functioneren in onze samenleving. We weten al langere tijd dat het basisoniveau van veel leerlingen niet op orde is, vooral door gebrek aan lees- en rekenvaardigheid. Daarom zetten we alle zeilen bij om de dalende prestaties te keren. Dat begint bij de basis: een duidelijk curriculum met focus op lezen, schrijven en rekenen.

In lijn met het hoofdlijnenakkoord worden de kerndoelen herzien: het aantal wordt teruggebracht en er wordt focus aangebracht. Lezen, schrijven en rekenen krijgen daarbij absolute prioriteit.¹ In opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werkt het landelijk expertisecentrum voor het curriculum (SLO) aan een voorstel voor het bijstellen van het landelijk curriculum van het funderend onderwijs. Dit doet SLO samen met leraren, vakexperts, curriculumexperts, wetenschappers en met vertegenwoordigers van andere onderwijsorganisaties. Het is een urgente opdracht, want de huidige kerndoelen van het funderend onderwijs missen de zo benodigde focus op lezen, schrijven en rekenen.

Met deze brief bied ik u de aangescherpte conceptkerndoelen Nederlands, rekenen-wiskunde aan en ga ik in op de eerste conceptexamenprogramma's. In beiden ligt de nadruk op lezen, schrijven en rekenen. Tenslotte schets ik het vervolgproces van de curriculumbijstelling.

¹ HOOP, LEF EN TROTS – Hoofdlijnenakkoord 2024 – 2028 van PVV, VVD, NSC en BBB, pag. 16 (bijlage bij Kamerstuk 36 471, nr. 37)

Aangescherpte conceptkerndoelen Nederlands en rekenen-wiskunde

De actualisering van het curriculum is een uitgelezen kans om focus en richting in de kerndoelen aan te brengen, met prioriteit voor de basisvaardigheden. Daarom is er voorrang gegeven aan de ontwikkeling van de kerndoelen voor Nederlands en rekenen-wiskunde, zodat scholen hiermee zo snel mogelijk aan de slag kunnen. De aangescherpte conceptkerndoelen zijn beproefd op bruikbaarheid in de onderwijspraktijk door meer dan 200 scholen in het po en vo. Ook de verbeterpunten van de wetenschappelijke curriculumcommissie zijn in de aangescherpte conceptkerndoelen meegenomen.² Alle betrokkenen hebben een zorgvuldig proces doorlopen en zijn blij met dit resultaat, dat groot draagvlak heeft in het veld van onderwijs én wetenschap. Veel dank aan en waardering voor iedereen die heeft bijgedragen aan het belangrijke werk dat tot de aangescherpte conceptkerndoelen voor Nederlands en rekenen-wiskunde heeft geleid.

Focus om overladenheid tegen te gaan

In de aangescherpte conceptkerndoelen is focus aangebracht om overladenheid tegen te gaan: lezen, schrijven en rekenen staan centraal en de kerndoelen zijn concreter geformuleerd en voorzien van een uitwerking. Dat geeft leraren en leermiddelenmakers duidelijkheid en richting over wat leerlingen precies moeten kennen en kunnen. De huidige kerndoelen missen die focus omdat ze zo globaal zijn geformuleerd dat leraren niet eenduidig kunnen opmaken wat verplicht is en wat optioneel. Het gevolg is overladenheid van het curriculum en dat gaat ten koste van het onderwijs in lezen, schrijven en rekenen.

Aantal kerndoelen gaat omlaag

Volgens de ambitie uit het hoofdlijnenakkoord wordt het aantal kerndoelen verminderd. Hiervoor zullen de nu opgeleverde kerndoelen deels opnieuw worden geredigeerd. Er wordt een scherpe selectie gemaakt van de belangrijkste kerndoelen, waarbij de nadruk wordt gelegd op lezen, schrijven en rekenen. Bovendien krijgen lezen, schrijven en rekenen een solide plek bij vakken als geschiedenis, techniek en biologie. De door het onderwijsveld en de wetenschap gewenste concrete uitwerking blijft behouden. Dit leidt tot minder kerndoelen, gaat overladenheid tegen en legt de focus in het curriculum op lezen, schrijven en rekenen.

De ambities uit het hoofdlijnenakkoord met betrekking tot de curriculumherziening kunnen hiermee allemaal worden uitgevoerd, met behoud van het draagvlak voor de inhoud van de geactualiseerde kerndoelen. De herziening kost naar verwachting maximaal één jaar. Dit betekent dat de nieuwe kerndoelen vanaf 1 augustus 2027 wettelijk kunnen worden vastgesteld, waaronder in elk geval die voor taal en rekenen. Ik vind het belangrijk om te benadrukken dat scholen hier niet op hoeven te wachten. De nu opgeleverde kerndoelen voor Nederlands en rekenen-wiskunde bieden veel houvast om aan de slag te gaan.

Conceptexamenprogramma's

We vieren een dubbele mijlpaal, want SLO heeft ook de eerste conceptexamenprogramma's voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs opgeleverd, namelijk die van Nederlands, wiskunde havo-vwo, moderne

² Kamerstuk 31 293-732, p. 6.

vreemde talen, maatschappijleer, klassieke talen en Fries.³ De conceptexamenprogramma's voor de natuurwetenschappelijke vakken worden begin 2025 verwacht. Daarnaast worden op dit moment de conceptexamenprogramma's wiskunde voor vmbo met scholen beproefd. Ook voor de conceptexamenprogramma's wil ik SLO en alle docenten en andere betrokkenen hartelijk bedanken voor al het zorgvuldige werk. Het is heel mooi dat ook in de conceptexamenprogramma's de focus op de basisvaardigheden ligt: lezen en schrijven hebben een plek in alle conceptprogramma's voor vmbo, havo en vwo en reken- en wiskundige inzichten komen terug in alle daarvoor relevante conceptexamenprogramma's voor vmbo, havo en vwo. Daarnaast hebben de conceptexamenprogramma's van alle vakken, schoolsoorten en leerwegen eenzelfde opbouw en formulering en zijn ze op elkaar afgestemd. De conceptexamenprogramma's sluiten ook aan op de kerndoelen voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs, zodat de doorlopende leerlijn is geborgd.

Komende periode worden de opgeleverde conceptexamenprogramma's op inhoud en toetsing beproefd in de onderwijspraktijk. Aan de hand van de resultaten van de beproefing en de adviezen van de wetenschappelijke curriculumcommissie zal SLO definitieve examenprogramma's uitwerken. De definitieve examenprogramma's vormen de basis voor de ministeriële regeling waarin de nieuwe examenprogramma's worden vastgelegd.

Tenslotte

Goed kunnen lezen, schrijven en rekenen is essentieel: op school en om mee te kunnen doen in de samenleving. Ik zie de aangescherpte conceptkerndoelen en de eerste conceptexamenprogramma's als een noodzakelijke stap naar meer focus op de basisvaardigheden.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M.L.J. Paul

³ <https://www.slo.nl/thema/meer/actualisatie-kerndoelen-examenprogramma/actualisatie-examenprogramma/>